

הַלְבוֹת בְּרֵבּוֹת סִיּוֹן נה

ביאורים ומוספים

לפי המקום שבו נמצא עכשיו, גם אם לפי המקום שבו נולד
עדיין לא מלא לו י"ג שנים.

ואם נעשה בר מצוה כליל רביעי, ובאורו לילה עבר את קו
התאריך ושם הוא ליל שלישי, שהוא קרם זמן גדול, דעת
הגר"ח קניבסקי והגר"ח שיינברג (תאריך ישראל שם אות יא)
שכיון שנעשה גדול אין חזר לקטנותו.

[משנ"ב ס"ק מו]

או שהוא מוקר לעבודת-גלולים או לחלל שבת בפרהסיא⁶⁵.
(58) ולענין מחללי שבת בזמנינו, כתב החו"א (א"ח סי' פו ס"ק יד,
ויו"ד סי' ב ס"ק כח) שיש לרובם דין תינוקות שנישבו ולא דין
מומר. וכתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"א סי' כג י"ח סי' יט)
שאם באי עתה להתפלל, יש מקום להחזיר לצרפם לכל דבר
שבקדושה, כגון קריש וקדושה וברכה, וכן לחזרת הש"ץ יש לצרפם
בשעת הדחק כדי להוציאם ידי חובה באם אינם יודעים להתפלל.
אמנם מעלת הפילה בציבור, מסתבר שלא יחשב על דם. והסתפק
שם מה דרין לענין צירופם לקריאת התורה.

מאידך, בשו"ת אור לציון (ח"ב פ"ט אות ה) כתב שאינם מצטרפים
למנין, וכן הורה הגר"ש אלישיב (שיעורי מרן הגר"ש אלישיב
ברכות כא, ב) שאינם מצטרפים למנין, ואף לא לענין קדיש
וקדושה, ודינם כנכרים לכל רבייהם. וכן כתב בשו"ת שבת הלוי
(ח"ג סי' קסו) שמחלל שבת או מי שנשא נכרית, אין לצרפו
למנין. וביאר (ח"ח סי' קעב), שאף שמעשה אבותיהם בידיהם,
מ"מ מי מהם אינו יודע משבת קודש ובפרט בארץ ישראל, וכן
כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' סה) לענין מי שנשא נכרית,
שאין לצרפו למנין, ואין בזה היתר של תינוק שנשבה, והמור דינו
ממחלל שבת, כיון שרוב ישראל אין נכשלים בזה.

ודעה הגר"ש אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' ד אות י)
שרצוי שלא לצרפם למנין ולכל דבר שצריך עשרה, ובמכתב
נוסף כתב הגר"ש אויערבך (קובץ מבקשי תורה חט"ו עמ' רמח),
שבמקום הצורך יש לסמוך על אלה שכתבו שבזמנינו שהפרוץ
מרובה על העומד הרי הם כתינוקות שנשבו, ואפילו אם הם
יודעים מעט, מ"מ קל הדבר בעיניהם לחשוב שזה מותר, ולכן
אם אפשר להתפלל במקום שיש מנין אנשים נשרים ברור
שהדבר עדיף, אך בשעת הדחק יש להקל. ועוד בפרטי דין
'תינוקות שנשבו' בזמנינו, ראה מה שכתבנו לקמן סי' תקיב
ס"ק ב.

ולענין מומר לתיאבון, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ג שם) שמותר
לצרפו. וכן הוסיף בשו"ת אור לציון (שם) שאם הוא מתבייש
לחלל את השבת לפני אדם גדול, כיון שיש דבר המונע ממנו
לעבור איסור, יש להקל בזה, וכן כתב המשגיב לקמן (סי' שפה
ס"ק ו) שבאופן זה נחשב כמחלל שבת בצניעה. עוד כתב בשו"ת
אור לציון (ח"ג פי"ט סי' ג), שמי שאינו יודע כלל מענין יום טוב
או כיוצא בזה, כגון העולים מרוסיה וכדומה, הרי הם כתינוקות
שנישבו, וכן כתב בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ד סי' לב).

[משנ"ב ס"ק מז]

יְקַל מִי שֶׁהָיָה פּוֹפֵר בְּתוֹכָהּ שֶׁפְּעִלֶּיהָ אֵין מְצַטְרֵף לְכָל דְּבָר
שֶׁבְּקִרְיָהּ⁶⁶.

(59) ולקמן (סי' קכו ס"ק ב) כתב שאם אנו יודעים שהוא כופר
בתחיית המתים או שאינו מאמין בגאולה העתידה, וכל שכן אם
אינו מאמין בתורה מן השמים או בגמול ועונש, אפיקורס גמור הוא
ואסור להניחו להיות שיץ.

המשך במילואים עמוד 14

[ביה"ל ד"ה הוא נשואה]

ענין בקלל שוטה (ח"ש⁶⁴).

(54) וחולה שמחמת חליו אינו שומע ואינו מדבר ועתיד לחזור
למצבו הראשון ולשמוע ולדבר, כתב בשו"ת חתן סופר (א"ח ח"ב
סי' יח אות ג) שמצטרף למנין.

[משנ"ב ס"ק מב]

דְּיָנִין לֵיהּ לְסַפֵּק וְאֲזֵלִין לְהִמָּרָא בְּכָל דְּבָר שֶׁהוּא מְדַאבְרֵיהּ⁶⁵.
(55) ולענין ומנה של סעודה בר מצוה, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ד
סי' כו) שכיון שמדין ספק דאורייתא מתחייב בכל המצוות כבר
מהיום הראשון, אם כן יום זה הוא הגורם את חיובו מן התורה
בעול המצוות, ויש לשמרה באותו היום.

[משנ"ב ס"ק מה]

גַּא מְשֻׁמַע לֵן דְּאָדָר רַאשׁוֹן לֹא נִקְרָא אָדָר, אֶלָּא חֲדָשׁ הַעֲבוּר
טְקִינָה⁶⁶ וכי, נְעֻשָׁה בְּרִמְיָנָה בְּיוֹם רַאשׁוֹן דְּרַאשֵׁי חֲדָשׁ⁶⁷.

(56) ולענין התענית ביום שמת בו אביו או אמו, כתב דשו"ע לקמן
(סי' תקסח סי' ז) שיתענה באדר שני, והרמ"א שם השיג שיש אומרים
שיתענה בראשון ויש מחמירים להתענות בשניהם, וביאר המשגיב
שם (סי' מא) שנחלקו מה נחשב סתם אדר, ומה שלא השיג כאן
הרמ"א, כרב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ג סי' קט) שהעיקר כדעה
סתם אדר הוא אדר שני, וכמו שסתם המשגיב כאן.

(57) ואם נולד בשנה מעוברת בל' אדר ראשון שהוא היום הראשון
של ראש חודש אדר שני, ושנת הי"ג שלו היא שנה פשוטה שבה
חודש אדר נמיד חסר, כתב בשו"ת בנין ציון (ח"א סי' קנא)
שנעשה בר מצוה בל' שבת שהוא היום הראשון של ראש חודש
אדר, יכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' ח וח"ח סי' ז), אמנם
סיים שלקולא יש להתיישב בדבר. מאידך, דעת הגר"ש אלישיב
(בירור הלכה ח"ד סי' נה עמ' ג) שיש להחמיר שדינו כספק מל'
שבת עד ראש חודש ניסן, וכן דעת הגר"ש אויערבך (בירור הלכה
שם) שכיון שזו מחלוקת אם נעשה גדול בל' שבת או בראש חודש
ניסן, למעשה יחמיר בשתי השיטות את החומרות שבגדול ושבקטן.

ואם נולד בשנה פשוטה בל' שבת ושנת הי"ג שלו מעוברת, כתב
בשו"ת בנין ציון (שם) שנעשה בר מצוה בל' אדר ראשון. מאידך,
בספר מבן שמואל (להגד"ש הומינר, סי' ו) כתב בשם המהר"ל
דיסקין והגר"ש סלנט שנעשה בר מצוה בל' שבת. דעת הגר"ש
אויערבך (אשי ישראל פ"ו הע' כו) שלחומרא יש לנקוט כשיטת
הבנין ציון הנ"ל, וכן כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ו סי' קה).

ומי שנולד באמריקה בא' ניסן ובגיל י"ג שנים נמצא באוסטרליה
שהיא מעבר לקו הרארין, וכיון שכן הוקדם זמנו ביום אחד ושם
כבר ב' ניסן, כתב בשו"ת בצל החכמה (ח"א סי' עה) שנעשה בר
מצוה בב' ניסן באוסטרליה שאז א' ניסן באמריקה (הוסיף שם
שכל זה דוקא כשנוסע מאמריקה לאוסטרליה בכיוון מערב, שאז
נשעובר את קו התאריך יש הפרש של יום שלם, אבל כשנוסע
בכיוון מזרח שבדרך נסיעתי מתקצרים הימים ועד שמגיע
לאוסטרליה יש הפרש של שש עשרה שעות, או נעשה גדול לפי
התאריך של אוסטרליה). והוסיף (שם סי' עז) שכן הוא גם
להיפך, אם נולד בא' ניסן באוסטרליה ובגיל י"ג שנים נמצא
באמריקה, נעשה בר מצוה בערב ראש חודש ניסן של אמריקה
שהוא א' ניסן באוסטרליה (וגם בזה כתב שתלוי אם נוסע לכיוון
מערב או למזרח, וכנ"ל). וכן הורה הגר"ח שיינברג (תאריך
ישראל סי' יב אות טז) לענין הנוסע מאמריקה לאוסטרליה.
מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (תאריך ישראל שם אות יז)
הגר"ח קניבסקי (תאריך ישראל שם הע' כז) שלכאורה דולכים

הַלְבוּת פְּרָכּוֹת סִימָן נה

ביאורים ומוספים

שלמה חיים (סי' נא) נשאל אם גם לענין צירוף למנין יש להחמיר בזה, והשיב שאין מי שיוכל להכריע בזה, והסומך על הדו"ע בשעת הדחק אין מוניהים אותו.

[משנ"ב שם]

המרא"ה להם פניו משם, מצטרף עמהם לעשרה⁶⁴.

69) מכאן הוכיח הגר"ש אויערבך (הליכות שלמה תפלה פ"ה דבר הלכה אורח יח) שצירוף הנעשה על ידי החלון אינו משום שאנו שומע את התפילה, אלא שראיית הפנים היא לעינבא, ואם אינו מראה להם את פניו חשוב כמתפלל יחידי.

[משנ"ב שם]

אם בנקל הוא לו ליגד לבית-הכנסת שנגדו⁷⁰.

70) ואף במקום שהעזרה היא בשווה לבית הכנסת, דעת הגר"ש אויערבך (הליכות שלמה שם) שדינה כרין עזרת הנשים הבנויה בגובה, ואב אפשר בנקל, צריך להיכנס לבית הכנסת, משום שבשני המקרים אמנם נחשבת התפילה כתפילה בציבור אך לא במעלה שלמה, וכמו שכתב המשגיב כאן.

[משנ"ב ס"ק נד]

כל אהד נוהג דעתו עליה (הוא מתקבץ יחדיו⁷¹).

71) ולענין זימון, כתב בשעה"צ לקמן (סי' קצה ס"ק ו) טעם נוסף להקל בש"ץ, שכיון ששתי החבורות צריכות לו שיתצא אותן בברכתו, נחשב כמשמש את שתיהן שהרי מצטרף לשתיהן, ונמצא שרואים אלו את אלו ולכן מצרפן.

[משנ"ב ס"ק נה]

אלא-אם-כן-היה-יד-פקטנה-המצבור-בגדולה⁷².

72) ובאופן שנפרץ הקיר המבדיל בין שני חדרים, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' ט) שמכיון שהכל נעשה לתשמיש ביה המדרש, וגם רואים אלו את אלו, הכל נחשב כחדר אחד, ויש להקל בזה, ואפילו אם לצורך חזק המבנה השאירו גיפופים העומדים. ואינו דומה לדין של שתי חצרות, שלגביהן לא כתב המשגיב להקל בשעת הדחק, משום ששם נחשב הפתח כמחיצה ביניהם, ונמצאו העשרה עומדים בשני בתים, כמו שכתב המשגיב לעיל (ס"ק מח).

[ביה"ל ד"ה אין מצרפין]

עין שב שטמ"א⁶⁴.

64) שביאר שם (א"א ס"ק ו), שלדבר שבקדושה שצריך עשרה הוא מחמת שצריך שיהיו באגודה אחת, וכיון שענין הנודי הוא ריחוק, אין המונחה מצטרף, אבל לדין עשרה הנצרך לקריאת הפגילה שהוא משום פירסום הנס, גם המנודה נכלל בעשרה שמתפרסם הנס בפניהם.

[משנ"ב ס"ק מט]

ופרי"מגדים מצדד דבכל גונו מצטרפי⁶⁵.

65) וכשנמצאים בחדר אחד אבל יש שם מחיצה נידת וכמו שעושים בשמחות להפרדה בין גברים לנשים, כתב הגר"ח קניבסקי (דולה ומשקה עמ' נג) שדינו כעזרת נשים [דהיינו כשני חדרים].

[ביה"ל ד"ה של עבי הדלת]

על-כ"פנים לא גנע מתצר קטנה שנגדצה לגדולה, יש להקל גם בזה⁶⁶.

66) ולפי דברי הגר"א, כתב הגר"ח קניבסקי (מסכת מזוזה סי' רפו ס"ק כח בהע' בשם הגר"ל) שיש איפן שדבריו יהיו לחומרא, כגון אם יש צואה בבית הוא עומד בחלל הפתח, שכתב השו"ע לקמן (סי' עט ס"ג) שאם יש צואה בגדולה אסור לקרוא בקטנה, שלדעת הגר"א כיון שהחלל נחשב כחצר קטנה אסור לקרוא שם, ואילו לדעת ה"ד אפרים מונור.

[משנ"ב ס"ק נב]

פינן דמרא"ה להם פניו וכו', דאם מקצתן רואין אלו את אלו⁶⁷ דמצטרפי⁶⁸.

67) והטעם שמטפיק ראיית הפנים, כתב הערוך השלחן (ס"ב) שכיון שבכל עשרה מישראל שורה השכינה, ועיקר השראת השכינה היא על הפנים, כמו שמוצינו אצל משה שנאמר בו "כי קרן אור פניו", לכן חשובה ראיית הפנים כראיית כל הגוף.

ובגדר מראה פנים, האם מועיל דרך הלון מזכוכית או דרך מחיצה עם נקבים וכדו', ראה מה שכתבנו לקמן סי' קצה ס"ק א.

68) אמנם לענין זימון, כתב בביה"ל לקמן (סי' קצה ס"א ד"ה שתי) שאם הם שתי חבורות שאין בכל אחת מהן כדי צירוף לזימון, לדעת הרשב"ש והגר"א לא מועיל שרואים אלו את אלו [ואף לרשב"א שמיקל שם, היינו דוקא שנכנסו כדי להצטרף], ובשו"ת

הלכות ברכות סימן נה

יד הדינו פשוטג הדלת במקום (ג) (שפה) (יד) [יד] פנימית (נא) * של עבי הדלת * ולחוי, בלחוי: לך מי שעומד אחורי בית-הכנסת וביניהם חלון, אפלו גבוה כמה קומות, אפלו אינו רחב ארבע, ומראה להם פניו משם, (נב) מצטרף עמהם לעשרה: הגה (נג) גגין וצלילת אינן בכלל (טו) [טו] בית, והעומד עליהם אינו מצטרף (ר"י ג"ג ח"ו): **טו** אם מקצמן פנים ומקצמן בחוץ ושליח-צבור תוף הפתח, (נד) הוא מצרפן: **טז** הצר קטנה שנפרצה בגדולה, והינו שנפרצה קטנה במקום חבורה לגדולה, ונפל כל אותו כהל שניה מפסיק ביניהם, ובגדולה נשארה משארת כהל זה שנפל פסים (פרוש, מעט כהל ישר ושנה) מכאן ומכאן, הגדולה כמפלגת מן הקטנה ואין הקטנה מפלגת מן הגדולה, אלא הרי היא כקרן-זווית שלה, לפיכך אם (נה) תשעה בגדולה ואחד בקטנה, מצטרפין, שהקטנה נגדרת אחר הגדולה והרי היא כאלו היא בתוף הגדולה בין שהרב בגדולה, אכל אם היו תשעה בקטנה ואחד בגדולה יאו חמשה בזה וחמשה בזה, אין מצטרפין: **יז** הנה שליח-צבור בקטנה וצבור בגדולה, מוציאן ידי חובתן, שהוא נגדר אחריהם. אכל אם הנה שליח-צבור בגדולה וצבור בקטנה, (נו) אינו מוציאן ידי חובתן.

שערי תשובה

מסלול חסר ולא היה ר"ח טבת רק יום אחד ועליו נסלו מלא ויש ב' ימים ר"ח, מ"מ נעשה כ"מ ביום ראשון ד"ח טבת. וא"ר קח דלפי מ"ש המגיד יום א' ד"ח נחשב יום שלשים ד"ח העבר י"ל דלא נעשה כ"מ עד יום ב' ד"ח, ויש לחלק קצת ועין בא"ע סי' קכו, ועין ב"יריד סי' שו ב"ט"ו ובכנה"ג פ"ג: [ל] פנימית. עבה"ט. ועין במח"ב כ"ח בשם מלבי בקדוש: מי שביחו אחורי וביניהם חלון קטן ששומע משם כל מה שאומרים, הנהפול שם חשיב כמתפלל עם הצבור: [טו] בית. עבה"ט. וכתב בשב"ח: צלילת שאינם סגורות כהל גמור אלא כלונסאות גבוהות עשויה ולמשה יש צר גדולה שפונים אליו עליות וראוין זא"י אין מצטרפין, והביאו הא"י, ובמטה"ה"פ ח"ב סי' י"ג קח מצטרפין וכן עמא דבר, ובמלבי בקדוש דחה דבריו וכתב"ב משמע דמסקים ג"כ בהשכנה"ג וכתב שכ"כ בשו"ת ז"ע אמת ע"ש, ומ"מ נכתב שאם העומדים שם בעלות או בעזרת נשים אינו בכלל לירד למשה לבהכ"נ ומשפלים להראות להם פניהם מלמעלה יש לסמוך להקל. וכתב עוד במח"ב: בלאוריתו ר"ל מקום ששומרים מפני עפרש אזור ר"ל שקורין קאנטראמן) שיש שם ב' פתות, ששה בבית אחד וד' בבית אחר ואין יכולין לגע זה בזה, ונחפז חכם אחר אם הרי יכולים להיות לפני פתח הפת ונצטרפו לעשרה בין שראוין זא"י, וכתב כיון דאלו אין ראויים לקנס לפנים והשומר עמם בשעה לפני הפת וגם אשר בבית לא יוכלו לצאת חוץ כי הפתים צר מבחוץ וגם מעבר לרבים, ואלו הרי משפלים לזכא אל הפתח ומראים להם פניהם, ה"ל כמראה פניו דרך חלון המצטרף.

באר היטב

כשיש ט' במקום א' וא' אחר החלון שפוסקין לצניעות, מצטרפין, מהיריק"ש. וכי הפ"ח ומיהו מסתבא דרוקא שפרשי לצניעות בעלמא אכל אי אפא הפלין או ס"ח ופרשו דין כי היכי דלהוי מחצה לשמש משחו הרי נמי מחצה לצדוהי עשרה ולא מצטרפי ע"ש: (ד) פנימית. פי' דמקום סגירת הדלת הוי בלחוי, ובספר תנאי פסק דהוי פלפנים עמ"א [ובספר אבן-העזר פסק: אם עומדין בבהכ"נ ששה ובחוף עבי הפתח יש ד' מצטרפין, אכל אם יש ה' בבהכ"נ וה' בחוף עבי הפתח אין מצטרפין, אכל בעזרת בית-הכנסת אפלו א' אין מצטרף ע' באריכות בספר מגני' ארץ הדפוס פ"ו פ"ט]: (טו) בית. עין בשי"ר כנה"ג:

באר הלכה

הפריימגריס דלמגלה אפשר שהוא מצטרף, עין שם טעמ' 641. * של עבי הדלת. עין במשנה ברורה. והיא שהדלת קבוע לצד פנים והדלת נכנס רק לתוף מקצתו של חלל הפתח והפתח פתוח, הנה לדעת רבנו יצחק וילנשילן צריך דפוסק קומה (כדמוכח בבאור הגר"א ובכנה"ג ובמ"א) נראה דלא מצטרפי, בין אם הוא עומד בחוף מקום עבי הדלת ובין אם הוא עומד בחוף חלל הפתח. אכן לדעת התנאי דפוסק התנאי-אברהם קומה צריך עיון, כי לפי פרושו של הפריימגריס בענין אגף, דמקום החלל נקרא בשם אגף, עין שם, וצטרף לדעת התנאי. אכן לפי מה שבאר הפ"ד אפ"מ מקום חלל הפתח אשר חוץ ממקום עבי הדלת הנה נקרא חוץ ממקום האגף, ובזה לכלי עלמא צריך להיות בלחוי. אכן לפי מה שכתב הגר"א לענין מקום האגף, דאפלו אם נאמר דהוי בלחוי, על-כ"ל פנים לא נגד מחצר קטנה שנפרצה לגדולה, יש להקל גם כנה"ג: * ולחוי בלחוי. ואם רואין אלו את אלו יוכלו להצטרף אפלו עומדים לגמרי לחוץ, דומקא דמה שכתב המסכת לקמן בסע"ף יד (פ"ח) וכן משמע מפמ"ג. ולכתחלה יותר טוב להחמיר בזה שיכנסו לפנים, דקלא זי דמקמי רואין אלו את אלו לענין צורך, כמו לענין ברכת-הקטן לקמן בסע"ף קצה. ונבט מתשובת הרשב"א בסע"ף זו, והוא לא כתב שם זה רק

משנה ברורה

או ספר-תורה, ופרשו דין כי היכי דלהוי מחצה לשמש משחו, הוי נמי מחצה לצדוהי עשרה ולא מצטרפו [פ"ח], ופריימגריס מצדד דבכל גונו מצטרפי: (א) שפה פנימית. רוצה לומר, דמקום סגירת הדלת הוי בלחוי, אף ששכשו הנה הפתח פתוח. ועין במגן-אברהם שכתב שיש שחולקין על זה, ומכריע כמותם דמקום זה הוי בלפנים. ועין בספר אבן-העזר שפסק גם כן בפשיטות דהיא דהמעוש עומדים תוף המקום הנה מצטרפים לעשרה, דלא גרע מחצר קטנה שנפרצה לגדולה, המבאר בסע"ף טז, וכן משמע בבאור הגר"א: (נא) של עבי הדלת. עין ביד-אפרים שכתב, דבחלל הפתח לבר ממקום הדלת, כגון היכא שהדלת קבוע לחוץ ומקום הדלת ולפנים יש עוד חלל בחוף עבי הפתח, לכלי עלמא הוי פלפנים, ויש לסמוך על זה ונראה דפריימגריס משמע דדעתו, דרבנו יצחק סובר גם כנה דהוי בלחוי, על-כ"ל פנים הלא בלא הכי הרבה חולקין על רבנו יצחק, וב"ל בסע"ף קטן ג, ועין בבאור הלכה: **יד** (נב) מצטרף עמהם. דאף דיש הפסק מחצה ביניהם, (נא) כיון דמראה להם פניו דומה למה שמבאר בסע"ף קצה לענין זמון, דאם מקצתן רואין אלו את אלו: (ג) מצטרפין: (ג) מצטרף עמהם לעשרה: (ג) וכל-שכן דאם יש בלעדו עשרה נחשב תפלה בעבור על-ידי זה. ואף-על-פי-כן יותר טוב (ג) אם פנגל הוא לו לירד לבית-הכנסת שג"ד, (ג) דיש מהאחרונים שחולקין על עקר הדין וסוברין דעניננו אינו דומה לכל לזמון: (ג) גגין וצלילות. בקהאי גונא (נד) שאין רואין אלו את אלו, רבותא הנה לו לומר: אפלו חלונות רחבות ונמוכות כל שאינן שוות לקרקע בית-הכנסת, ואף אם הוא עומד בתוכם אינו מצטרף: **טו** (נד) הוא מצרפן. דכיון שהוא שליח-צבור, כל אחר נותן דעתו עליו והוא מחברו יחד, וכל-שכן (נס) אם תשעה מבפנים והוא תוף הפתח דהוא מצטרף להם. והיה דסע"ף יז שאני, דכיון שהוא הצר הגדולה הרי הוא מפלג מהצבור, ובאדם אחר שאינו שליח-צבור, אפלו הוא לבדו על מפתח הפתח אינו מצטרף עמהם, דלעיל בסע"ף יג, (ט) וכל זה דוקא בשאינן רואין אלו לאלו, אכל אם מקצתן רואין אלו את אלו, בכל גונו מצטרפי לתדרי. ועין לקמן בסע"ף יח סע"ף קטן ג: **טז** (נה) תשעה בגדולה. הכלל, (נו) דהגדולה אי אפשר לה למשוך אחר הקטנה, לפי שהיא כמפלגת, וגם הצבור דחשיבי אי אפשר להם למשוך אחר היחיד, ואפלו חמשה אחר חמשה אי אפשר להם למשוך, רק היחיד נמשך אחר הצבור, כשיום הכי אי אפשר שיצטרפו אלא-אם-כן הנחיד בקטנה והצבור בגדולה: (ז) אינו מוציאן. ואפלו (ז) אם הנה עשרה בקטנה אין הוא מוציאן ידי חובתן, ואפלו האידנא דקלן בקיאין, מפל מקום אין לו לומר קדיש וקדיש שם, כיון שבמקום שהוא עומד אין שם מגן, אכל פשיש מנן במקום השליח-צבור, ודאי

שער הציון

(נא) מגן-אברהם והגר"א: (נב) שערי-תשובה: (ג) עין בתשובת מושגות-יעקב, וכן הגר"א בסע"ף קטן לא כתב דיש לדחות כל הראיות, ובאמת הבש"א גוסא לא כתב דדומה לזמון רק בדרך אפשר. ועין בתייבאדם ובבאור הלכה: (ד) פריימגריס: (ה) פרישה וחדושי ר' עקיבא אג"ר, דלא כפריימגריס: (ו) מפריימגריס: (ז) לבושי-שדר: (ח) פריימגריס:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com